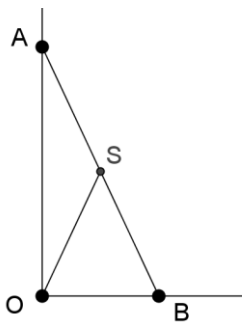

Zestaw 30

KLASY PIERWSZE I DRUGIE

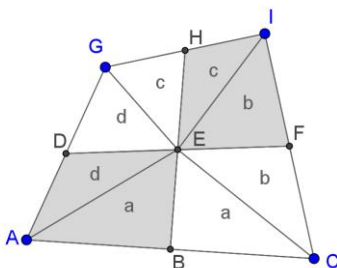
1. Odcinek AB ślizga się po ramionach kąta prostego w ten sposób, że punkt A należy do jednego ramienia, a punkt B do drugiego. Jaki kształt będzie miała droga, którą przebędzie środek odcinka AB . Odpowiedź uzasadnij.

Wykażemy, że droga, którą przebędzie środek odcinka AB ma kształt łuku okręgu.

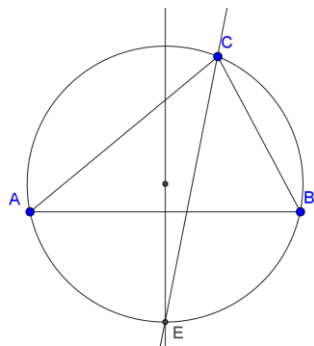
Rozważmy trójkąt OBA . Odcinek OS jest w nim środkową. Środkowa w trójkącie prostokątnym ma długość równą połowie przeciwprostokątnej (bo jest promieniem okręgu opisanego na trójkącie). Gdy poruszamy odcinkiem AB zgodnie z treścią zadania długość przeciwprostokątnej AB jest stała, a więc również stała jest długość odcinka OS . To oznacza, że odległość punktu S od punktu O jest stała, a więc porusza się on po okręgu o środku w punkcie O .

2. Czworokąt wypukły podzielono na cztery części łącząc środki jego boków jak na rysunku. Wykaż, że suma pól części zacienionych jest równa sumie pól części niezacienionych.

Trójkąty ABE i BCE mają równe podstawy i taką samą wysokość, dlatego ich pola są równe, zostały więc oznaczone tą samą literą a . Podobnie uzasadnimy oznaczenia literowe dla pozostałych pól trójkątów. Suma pól części zacienionych jest równa $a + b + c + d$ i suma pól części niezacienionych też jest równa $a + b + c + d$.

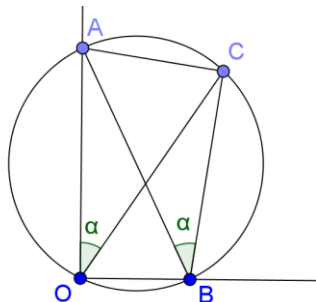
3. Wykaż, że w trójkącie ABC dwusieczna kąta ACB i symetralna boku AB przecinają się na okręgu opisanym na tym trójkącie.

Pokażemy, że zarówno dwusieczna kąta ACB i symetralna boku AB przechodzą przez środek łuku AB , na rysunku powyżej oznaczony literą E . Symetralna przechodzi przez punkt E bo jest osią symetrii odcinka kołowego ABE . Dwusieczna dzieli kąt ACB na dwa równe kąty. Jak są równe, to równe też są łuki, na których są oparte. Dwusieczna przechodzi więc przez punkt, który dzieli łuk AB na dwie równe części, a to jest punkt E .

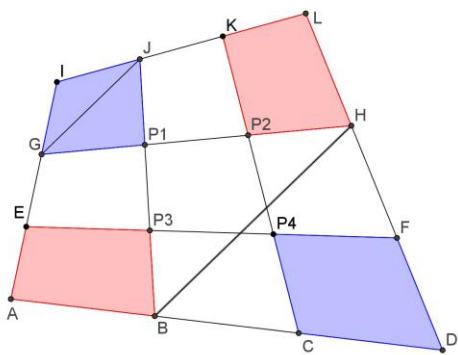
KLASY TRZECIE

1. Trójkąt prostokątny ABC ślizga się po ramionach kąta prostego w ten sposób, że punkt A należy do jednego ramienia, a punkt B do drugiego. Jaki kształt będzie miała droga, którą przebędzie wierzchołek kąta prostego C . Odpowiedź uzasadnij.

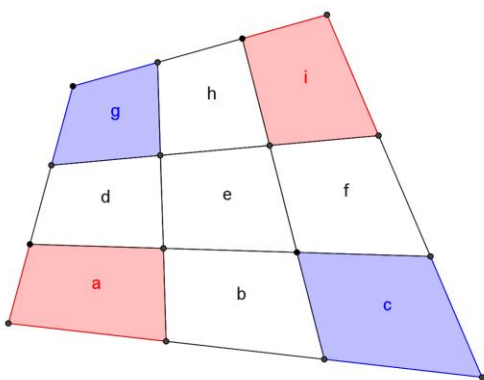

Na czworokącie $OBCA$ można opisać okrąg, bo kąty AOB i ACB są proste. Kąty AOC i ABC są równe, bo są oparte na tym samym łuku. To oznacza, że niezależnie od położenia odcinka AB (o ile tylko, oczywiście, zachowujemy warunki zadania) kąt AOC wynosi α . Punkt C porusza się więc po prostej nachylonej do prostej AO pod kątem α . Jego droga jest fragmentem tej prostej – odcinkiem.

2. Czworokąt wypukły podzielono na dziewięć części dzieląc każdy bok na trzy równe części i łącząc punkty podziału jak na rysunku. Wykaż, że suma pól części czerwonych jest równa sumie pól części niebieskich. Uwaga! Nie jest oczywiste, że wszystkie odcinki łączące punkty na przeciwległych bokach zostały podzielone na trzy równe części.

Najpierw wykażemy, że punkty P_1, P_2, P_3, P_4 dzielą odcinki GH, EF, JB i KC na trzy równe części. Odcinki JG i HB są równoległe do przekątnej AL (z twierdzenia odwrotnego do Talesa), a więc są równoległe między sobą. To oznacza, że trójkąty GJP_1 i BHP_1 są podobne. JG stanowi $\frac{1}{3}$ przekątnej AL , a HB $\frac{2}{3}$ tej przekątnej (dlaczego?), czyli skala podobieństwa wynosi 1:2, a to wystarcza do stwierdzenia, że punkt P_1 leży w jednej trzeciej odcinków GH i BJ . Dowód dla pozostałych punktów jest podobny.

Litery na rysunku powyżej oznaczają pola poszczególnych części naszego czworokąta. Aby udowodnić, że suma pól części czerwonych jest równa sumie pól części niebieskich skorzystamy z rozwiązania zadania 2 dla klas 1, 2 w tym zestawie. Wynika z niego, że

$$\begin{aligned} a + e &= b + d \\ b + f &= e + c \\ d + h &= e + g \\ e + i &= h + f \end{aligned}$$

Po dodaniu stronami i redukcji dostajemy

$$a + i = g + c$$

3. Rozwiąż układ równań:

$$\begin{cases} a^2 + 2 = 2a + b \\ b^2 + 2 = 2b + c \\ c^2 + 2 = 2c + d \\ d^2 + 2 = 2d + e \\ e^2 + 2 = 2e + a \end{cases}$$

Przekształćmy nasz układ równań:

$$\begin{cases} (a-1)^2 = b-1 \\ (b-1)^2 = c-1 \\ (c-1)^2 = d-1 \\ (d-1)^2 = e-1 \\ (e-1)^2 = a-1 \end{cases}$$

czyli

$$a-1 = (e-1)^2 = (d-1)^4 = (c-1)^8 = (b-1)^{16} = (a-1)^{32}$$

Jeżeli $a-1 = (a-1)^{32}$ to oznacza, że $a-1 = 0$ lub $a-1 = 1$, czyli

$$a = 1 \text{ lub } a = 2$$

Teraz już łatwo policzyć, że układ spełniają dwie piątki liczb:

$$a = b = c = d = e = 1$$

$$a = b = c = d = e = 2$$